

۱۳۸۰/۸/۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

باورهای گیاه درمانی

درا شهدا

نویسنده گان:

محمود بهمنی-رضا سپهوند-بهرام انان-نوروش ساکی

فاطمه عبدی-احسان بهمنی

انتشارات اندیشه فاضل

سرشناسه	محمود بهمنی و دیگران
عنوان و نام پدیدآور	باورهای گیاه درمانی دره شهدا
مشخصات نشر	تهران اندیشه فاضل ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری	۶۳ ص ۲۱،۵ ۱۴،۵ س م
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۰۵۲-۱۶-۶
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	مدارک این اثر در سایت http://opac.nlai.ir قابل دریافت است
رده بندی کنگره	۱۳۹۴ ب۲ ۹ الف/ RS۱۸۰
رده بندی دیویی	۶۱۵/۳۲۱۰۹۵۵۳۳۳
شماره کتابشناسی	۴۰۹۱۴۸۰
ملی	

مرکز بخش نشریات اندیشه فاضل www.bisheh-fazel.ir

تهران، میدان انقلاب، خ کارگر جنوبی، خ روانمهر، نرسیده به خیابان اردیبهشت،
کوچه دولتشاهی پلاک ۱ و ۲ تلفن: ۴۰۱۰ ۶۶۹۶۳۷۹۵، ۶۶۹۶۳۷۹۷۰ ۹۱۳۱۹۷۹۹۷۰

ناشر	: اندیشه فاضل
عنوان کتاب	: باورهای گیاه درمانی دره شهدا
مؤلفین	: محمود بهمنی- رضا سپهریان- ساسی- بهرام دلفان- فاطمه عبدی- احسان بهمنی
شمارگان	: ۳۰۰ جلد
نوبت چاپ	: اول ۱۳۹۴
قیمت	: ۷۰۰۰ تومان
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۰۵۲-۱۶-۶

کلیه حقوق مادی و معنوی برای نشر اندیشه فاضل محفوظ است.

فهرست مطالب

پیشگفتار مؤلفین.....	۱۳
----------------------	----

فصل اول: طب سنتی و گیاهان دارویی

طب سنتی.....	۱۵
گیاهان دارویی.....	۱۹
رواهای گیاهی.....	۲۲
جمع فصل اول.....	۲۶

فصل دوم: جمع‌شناسی و موقعیت جغرافیایی استان آذربایجان غربی

استان آذربایجان غربی.....	۳۵
جغرافیای استان.....	۳۶
جنگل‌های استان.....	۳۸
مردم‌شناسی استان.....	۳۸
تاریخ استان.....	۳۹
موقعیت اجتماعی-اقتصادی.....	۴۰
آرومیه.....	۴۱
موقعیت جغرافیایی.....	۴۲
آب‌وهوای آرومیه.....	۴۳
زبان.....	۴۳
قومیت.....	۴۴
مذهب.....	۴۴
تجارت.....	۴۵
جمعیت.....	۴۵
دره شهدا (دره قاسملو).....	۴۶
منابع فصل دوم.....	۴۷

فصل سوم: گیاهان دارویی منطقه دره شهدا و ارومیه

۵۴	چوبک
۵۴	بومادران
۵۵	غائف
۵۵	خارشتر
۵۶	علاسیر
۵۶	حتم
۵۷	قدومه
۵۷	تاج خروس
۵۸	بادام شیرین
۵۸	بادام
۵۹	بابونه زرد
۵۹	بابا آدم
۶۰	درمنه
۶۰	برنجاسف
۶۱	گون پنبه‌ای
۶۱	نوعی گون
۶۲	نوعی گون
۶۲	نوعی گون
۶۳	یولاف
۶۳	زرشک
۶۴	فاشرا
۶۴	کیسه کشیش
۶۵	ازمک
۶۵	بهمن سفید
۶۶	گل گندم

۶۶	نوعی گل گندم
۶۷	گل گندم زرد
۶۷	آلبالو
۶۸	علی
۶۸	سرخس
۶۹	کاسنی
۶۹	کاسنی هرز
۷۰	کنگ باتلاقی
۷۰	نل حسرت
۷۱	پیچک و حرایبی
۷۱	یونجه باغی
۷۲	شیر خشت
۷۲	زالزالک
۷۳	نوعی زالزالک
۷۳	برگ بویی
۷۴	تاتوره
۷۴	خواجه باشی
۷۵	شکر تیغال
۷۵	گاوزبان
۷۶	سنجد
۷۶	ریش بز
۷۷	بید علفی
۷۷	دم اسب
۷۸	فرفیون
۷۸	پیر گیاه
۷۹	انجیر

۷۹	زبان گنجشک
۸۰	شاه تره
۸۰	شیر پنیر
۸۱	شیر پنیر
۸۱	شیرین بیان
۸۲	شوره کوهی
۸۲	سنگ
۸۳	سذاب
۸۳	گلپر
۸۴	ختمی سه رنگ
۸۴	شاه تره ای
۸۵	علف جای
۸۵	مصفاى چشم مسیح
۸۶	سنبل الطیب
۸۶	خیارک
۸۷	گردو
۸۷	کاهوی خیاردار
۸۸	گزنه سفید
۸۸	گزنه قرمز
۸۹	کتان
۸۹	پونه کوهی
۹۰	سیب
۹۰	پنیرک
۹۱	سیر
۹۱	یونجه
۹۲	یونجه بخارا

۹۲	پونجه زرد
۹۳	پونه
۹۳	علف چشمه
۹۴	نوعی پونه آسای
۹۴	نوعی پونه آسای
۹۵	اسپرس کوهی
۹۵	اسپرس
۹۶	گلشن عروس
۹۶	هندوانه کوه
۹۷	زیره سبز
۹۷	شقاییق
۹۸	نی
۹۸	تیزک باغی
۹۹	بارهنگ
۹۹	چنار
۱۰۰	علف هفت‌بند
۱۰۰	گزنه آبی
۱۰۱	جاشیر
۱۰۱	گل‌ابی
۱۰۲	ریواس
۱۰۲	سماق
۱۰۳	افاقیا
۱۰۳	نسترن
۱۰۴	نسترن زرد
۱۰۴	روناس
۱۰۵	تمشک

۱۰۵	نوعی ترشک
۱۰۶	ترشک
۱۰۶	نوعی ترشک
۱۰۷	بید سفید
۱۰۷	بید بادامی
۱۰۸	مریم گلی مزرعه‌ای
۱۰۸	مریم گلی بنفش
۱۰۹	بوت روپاهی
۱۰۹	گل میم
۱۱۰	گونه‌ای شنگ
۱۱۰	ترخون
۱۱۱	گل گندمی
۱۱۱	خردل
۱۱۲	خاکشیر طبی
۱۱۲	تاج‌ریزی پیچ
۱۱۳	تاج‌ریزی
۱۱۳	تلخ‌بیان
۱۱۴	چای علفی
۱۱۴	کلاغک
۱۱۵	بابونه کبیر
۱۱۵	ریحان
۱۱۶	گل قاصد کوهی
۱۱۶	مریم‌نخودی
۱۱۷	نوعی مریم‌نخودی
۱۱۷	آویشن
۱۱۸	شنگ

۱۱۸	خارخاسک
۱۱۹	شیدر
۱۱۹	نوعی شیدر
۱۲۰	بابونہ کاذب
۱۲۰	گز نہ
۱۲۱	گل مہور
۱۲۱	نوع گل مہور
۱۲۲	گل مہور
۱۲۲	بودغ اوتی
۱۲۳	دارچین
۱۲۳	بہ
۱۲۴	زردینہ
۱۲۴	عروس صحرا
۱۲۵	آویشن باریک
۱۲۵	کاکوتی
۱۲۶	دارو اش

پیشگفتار مؤلفین

سپاس بی‌کران نثار خالق یکتای مهربان که آفریننده‌ی همه‌ی موجودات است. خدای حکیمی که خالق هستی و تمام موجودات و گیاهان هست. گیاهان یکی از معجزات شگرف هستی هستند؛ به‌طوری‌که شاعر پارسی‌سرای ایران نظامی گنجوی فرموده‌اند در زمین هیچ گیاهی به‌وجود نمی‌آید مگر در اثر ن گیاه اثر شفابخشی و درمانی نهفته باشد.

"نروید از زمین هرگز گیاهی که ننوشتست بر برگش دوائی"

سراسر جهان مسئله‌ی ده هزار گیاهی است که هرکدام می‌تواند به‌تنهایی درد و یا بیماری‌های زیادی را درمان کند. در ایران بیش از ده هزار گیاه دارویی شناسایی شده که بیش از سه هزار آن در ایران است و از طرفی ایران یکی از بزرگ‌ترین مراکز تحقیقات گیاه‌درمانی و طب سنتی در طی دو الی سه هزار سال اخیر بوده که این مهم به‌دست توانای اطباء پهلوی و ساسانیان و همچنین ایرانیان هم‌چون بوعلی سینا، ذکریای رازی، جرجانی محقق شده است. در سده‌ی این تلاش خستگی‌ناپذیر در طول هزاران سال کتب معتبر گیاه‌درمانی و طب سنتی هم‌چون قانون در طب، الحاوی، اعراض الطبیة، ذخیره خوارزمشاه، تربدین کبیر، تحفه‌ی حکیم، مخزن‌الادویه و غیره می‌باشد.

شناسایی و معرفی فلور گیاهان دارویی و موارد استفاده سنتی این گیاهان، فراهم‌کننده اطلاعات مفیدی در رابطه با پراکنش و کاربردهای گیاهان دارویی

هر منطقه بوده و زمینه‌ساز فعالیت‌های دارویی مختلفی در ارتباط با این موضوع می‌باشد. پژوهش اتنوبوتانی، ویژگی‌های اطلاعات سنتی را تدوین می‌کند تا ارزش محلی این اطلاعات به‌صورت استفاده منطقی از منابع و حفاظت مؤثر از تنوع زیستی و اطلاعات فرهنگی، تفسیر شود.

مناطق مختلف ایران، دارای اقوامی با فرهنگ و آداب و رسوم متفاوت در استفاده از گیاهان دارویی است و بر همین اساس برای جمع‌آوری اطلاعات ارزشمند از دهه‌های گیاهان دارویی نیاز به تحقیق و تفحص بیش‌تری در بین این اقوام هست. در صورت فوت افراد سالخورده دانسته‌های آنان به‌دست فراموشی سپرده نشود. هم‌چنین از طریق بررسی‌های علمی‌تر در اتنوبوتانی اقوام مختلف می‌توان به منابع جدیدی در درمان بیماری‌ها دست یافت.

مجموعه حاضر اولین منبع اتنوبوتانی استان آذربایجان غربی است که نویسندگان در یک بازه‌ی زمانی یک‌ساله اقدام به گردآوری اثرات درمانی سنتی گیاهان دارویی خیره‌گاه زیبای دره‌ی قاسملو کردند. از زحمات سرکار خانم مهندس فائزه بهمنی برای تنظیم این فایده‌ی کتاب کمال امتنان را داریم.

گروه مؤلفین

بهار سال ۱۳۹۳ خورشیدی